

УДК 330.341

Л.Я. Малюта, докт. економ. наук, доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ІННОВАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ SMART-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ ТА ОКРЕМИХ ЇЇ РЕГІОНІВ

L.Y. Maliuta, Dr., Assoc. Prof.

INNOVATIVE POLICY AND IMPLEMENTATION OF THE SMART-SPECIALIZATION STRATEGY IN THE CONTEXT OF PROVIDING THE DEVELOPMENT THE ECONOMY OF THE STATE AND THE REGIONS

Сучасні умови динамічного розвитку суспільства вимагають модернізації національної економіки та використання інноваційних підходів і інструментів для забезпечення її сталого, розумного та інклюзивного зростання. У цьому контексті актуалізується роль інноваційної політики, яка стає основою плідної співпраці держави, громадськості та бізнесу у напрямі формування та нарощування інноваційної складової. Саме вона, на нашу думку, покликана об'єднувати загальними завданнями науку і техніку, виробництво і споживання, фінансову систему, освіту, і має бути орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів, розвиток високотехнологічних виробництв і впровадження концепції smart-спеціалізації (розумної спеціалізації) для забезпечення розвитку економіки держави та окремих її регіонів.

В останні роки, в умовах євроінтеграційних процесів, основна увага фокусується саме на впровадженні стратегії «розумної спеціалізації», яка інтегрує національні та регіональні інноваційні стратегії, які визначають пріоритети для створення конкурентних переваг, розвиваючи і узгоджуючи сильні сторони досліджень та інновацій з потребами бізнесу, щоб послідовно реагувати на нові можливості та зміни у ринковому середовищі.

Окремі теоретико-прикладні аспекти застосування концепції смарт-спеціалізації розкрито у працях вітчизняних та європейських дослідників, зокрема: Я. Бжуска, Я. Пика, М. Кардаша, Т. Косенкової, Я. Жаліло, В. Жука, О. Снігової, Г. Тобор, О. Яцюка та ін.[1-6]. Однак загалом дана проблематика є недостатньо вивченою і потребує подальших досліджень в сьогodнішніх умовах господарювання.

Як зазначає у своїх дослідженнях О. Яцюк, смарт-спеціалізація є інноваційним інструментом для розбудови регіональної спроможності завдяки двом ключовим підходам, зокрема, урахуванню місцевих умов та економіці знань. На практиці такий підхід передбачає виявлення конкурентних переваг та активів регіону, використання його інноваційного і наукового потенціалу [4, с.55].

Принципи реалізації смарт-стратегії визначають два ключових її вектори: політичний та економічний.

У політичному полі – це реалізація наступних напрямів і дій:

- зробити інновації пріоритетом для забезпечення розвитку всіх регіонів;
- покращити інноваційний процес від моменту виникнення ідеї до етапу комерціалізації новачій завдяки впровадженню концепції платформ відкритих інновацій;
- зосередити інвестиції та створити синергію (між європейською політикою та фінансуванням, доповнюючи національні і регіональні схеми й приватні інвестиції);
- удосконалити систему управління та посилити залучення зацікавлених сторін у реалізації стратегії інноваційного розвитку.

У економіці, відповідно, необхідно:

- розробити та впровадити стратегії економічної трансформації;
- відповідати ефективними управлінськими рішеннями на економічні та суспільні виклики;
- зробити регіони більш привабливими для міжнародних інвесторів, акцентувавши увагу на ключових галузях і підприємствах певної території;
- поліпшити регіональні внутрішні та зовнішні зв'язки (співпраця між університетами, бізнесом і громадськістю, створення кластерів тощо);
- сприяти розвитку інноваційної економіки та розповсюдженню знань і технологічній диверсифікації.

В сьогоденних умовах децентралізації, розвитку об'єднаних територіальних громад та формування стратегій розвитку окремих регіонів основний акцент робиться саме на необхідність впровадження концепції smart-спеціалізації, яка передбачає визначення пріоритетних галузей і підприємств регіону, які стають пілотними для її реалізації. Окрім того дозволяє залучити спільні зусилля місцевих органів самоврядування, закладів освіти, науково-дослідницьких центрів, бізнесу та громадськості для реалізації нових ідей у цій сфері. Проте успіху у впровадженні smart-спеціалізації можливо досягти лише за умови ефективної співпраці та синергії між усіма зазначеними учасниками даного процесу.

Підсумовуючи вищевикладене бачимо, що smart-спеціалізація відіграє важливу роль у сприянні економічної, соціальної та територіальної згуртованості за рахунок підвищення інноваційної активності, конкурентоспроможності та ефективності регіону. Тим самим підтримуючи структурні зміни, пропонуючи нові та кращі робочі місця і соціальні інновації.

Література

1. Бжуска Я., Пика Я. Розумна спеціалізація регіону. Вісник Національного університету Львівська політехніка". 2012. № 749. С. 362– 366.
2. Косенкова Т.В. Перспективи розвитку smart-спеціалізації у Харківській області. Соціальна економіка. Вип.53 (1). 2017. С. 76-80.
3. Жаліло Я. А., Жук В. І., Снігова О. Ю. Нова регіональна політика для нової України: Аналітична доповідь / за заг. ред. Я. А. Жаліла. К.: Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017. 36 с.
4. Яцюк О.С. Smart-спеціалізація розвитку регіону як важливий напрям підвищення його конкурентоспроможності та інноваційної активності. Науковий вісник ІФНТУНГ. 2018. № 2 (18). С.54-60.
5. Kardas M. Inteligentna specjalizacja – (nowa) koncepcja polityki innowacyjnej. „Optimum. Studia Ekonomiczne”. WSE, Białystok. 2011. № 2.
6. Tobor G. Smart specialisation a rozwój aglomeracji górnośląskiej [w] J. Pyka (red). Nowoczesność przemysłu i usług – nowe wyzwania. Katowice: TNOiK, 2012.